

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

У статті розглянуто питання використання інтерактивних технологій як складової частини нових вимог до професійної підготовки вчителя початкових класів та питання інтерактивності як організованої пізнавальної діяльності, що має яскраво виражене соціальне спрямування.

Ключові слова: організаційна культура, інтерактивність, технології освіти.

У сучасних умовах відбувається пошук ефективних шляхів професійної підготовки майбутніх учителів до педагогічної діяльності. Нові підходи до освіти виходять з гуманістичної парадигми, яка передбачає забезпечення можливості вибору й самовизначення кожного учасника навчально-виховного процесу, розвитку його суб'єктності. Таку освіту може здійснити тільки висококваліфікований, творчий, соціально активний, конкурентоспроможний вчитель з високим рівнем розвитку професійно-педагогічної культури.

Технології освіти і навчання посідають особливе місце в трансляції культури суспільства й розвитку культури людини. Вони реалізують потенційні можливості безпосереднього впливу на розвиток особистості та еволюційну культуру суспільства. Розвиток загальної і педагогічної культури так само невіддільні одна від одної, як розвиток особистості і суспільства. Серед проблем педагогічної трансформації культури особливого значення набуває проблема співвідношення професійної освіти та виховання особистості. Педагогічна наука покликана відтворювати і розвивати культуру на основі єдності матеріального й духовного. Педагогічна трансформація культури реалізується шляхом поєднання її методологічної та технологічної інфраструктур, інтелектуальної та прагматичної сторін навчання шляхом виховання у студентів громадянськості й прагнення оволодіти професією вчителя [1, с. 34].

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки і практики висувуються нові вимоги до професійної підготовки вчителя початкових класів. Він має знати тенденції інноваційних змін в системі сучасної освіти, відмінності традиційної, розвивальної та особистісно-орієнтованої систем навчання; розуміти сутність педагогічної технології; знати і використовувати інтерактивні форми і методи навчання, знати критерії технологічності; володіти технологіями цілепокладання, проектування, діагностування, проектування оптимальної авторської навчально-методичної системи; повинен володіти розвиненими дидактичними, рефлексивними, проектувальними, діагностичними вміннями; вміннями аналізувати і оцінювати свій індивідуальний стиль [2]. Вчитель початкових класів також має знати особливості та ефективність упроваджених ним педагогічних технологій і власної педагогічної діяльності в цілому. У підготовці майбутнього вчителя початкових класів нової генерації з метою формування його організаційної культури доцільно використовувати інтерактивні технології навчання.

Як свідчить аналіз літературних джерел, інтерактивне навчання – це навчання, яке відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх суб'єктів навчального процесу. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де педагог, і той, хто навчається, є рівноправними суб'єктами навчального процесу. Слід додати, що інтерактивність – це не просто взаємодія суб'єктів один з одним, а спеціально організована пізнавальна діяльність, що має яскраво виражене соціальне спрямування. Власне організація інтерактивного навчання передбачає моделювання різноманітних життєвих ситуацій, спільне вирішення проблем на основі аналізу обставин та відповідної ситуації, використання рольових ігор та ін.

Аналіз широкого спектру визначень терміносполуки "педагогічна технологія", викладених у працях В. Безрукової, О. Безпалько, М. Кларіна, Г. Селевка, В. Сластьоніна та ін. дозволяє розглядати технологію інтерактивного навчання як узгоджену сукупність (а також систему) форм, методів, прийомів, засобів педагогічної взаємодії, спрямовану на розв'язання конкретних педагогічних задач. Ґрунтуючись на класифікації інтерактивних технологій, ми виклали її графічне зображення на рис. 1.

Зазначимо, під час реалізації нашої науково-дослідної роботи були використані всі види педагогічної взаємодії, що становлять основу інтерактивного навчання: "студент – викладач", "група студентів – викладач", "група студентів – студент", "студент – електронний освітній ресурс". Серед інтерактивних методів широко використовуються мозковий штурм, мікрофон, коло ідей, робота в малих

групах, займи позицію, прес-метод, акваріум, подорож, рольові ігри та ін. У контексті нашого дослідження мета використання інтерактивних технологій – зміна моделей поведінки майбутніх учителів початкових класів. Аналізуючи свої реакції і реакції партнера, майбутній педагог змінює свою модель поведінки й усвідомлено засвоює нові норми діяльності, що дозволяє розглядати конструювання та впровадження інтерактивних технологій як процес інтерактивного виховання.

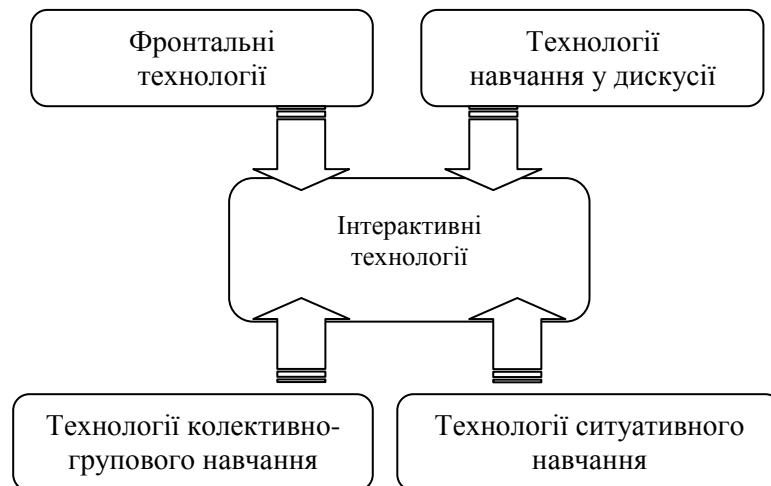

Рис. 1. Технології інтерактивного навчання

Серед інноваційних технологій навчання найбільшим ступенем освітньої результативності з розвитку організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів володіють інтерактивні ігрові технології, які дають найкращий результат при поєднанні їх із традиційними методами навчання, багаторазовому повторенні й при комплексному дослідженні. Саме ігрові технології виконують дидактичні й методичні функції. Вони навчають майбутніх вчителів початкових класів аналізувати та оцінювати різні педагогічні явища, прогнозувати результати педагогічної дії на особистість і колектив, робити узагальнення і висновки, активізація пізнавальної діяльності студентів, розвиток творчого мислення, організаторських здібностей, вміння взаємодіяти в команді здатності до професійної саморефлексії та ін.

Не викликає сумнівів те, що на сучасному етапі розвитку вітчизняної педагогічної науки і практики актуалізувалася проблема формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів. У цьому контексті особливо важливого значення набувають методи активного навчання, серед яких чільне місце посідають тренінги. Тренінгові заняття є однією з умов формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів. Вони сприяють розвитку комунікативних здібностей, емоційно-вольових характеристик, підвищенню ефективності процесу набуття й удосконалення професійних знань, умінь і навичок, усвідомленню, виявленню й подоланню особистісних, професійних та організаційних проблем. Такі заняття сприяють ознайомленню з новими зразками поведінки, розподілу відповідальності між лідером та іншими учасниками, допомагають формуванню почуття приналежності до колективу, спонукають до саморозкриття й саморозвитку, дають можливість проаналізувати особистісні риси окремих членів групи та ін. Вони допомагають краще усвідомити власний внутрішній світ, робити своє життя успішним та керувати власними бажаннями і діями.

Результати здійсненого наукового пошуку дають підстави для висновку щодо можливості й доцільності використання тренінгів як умови і педагогічного засобу формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів, що забезпечує інтенсивне засвоєння знань, формування умінь, навичок, а також установок, необхідних для виконання педагогічної праці. Таким тренінгам властиві характеристики: змістові (функції діяльності, її зміст, умови, об'єкти інтенсивного впливу); організаційні (активність учасників, ігровий характер, навчальна спрямованість, зворотний зв'язок, групові заняття). Тренінгове навчання як умова і педагогічний засіб формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів активізує інтелектуальний, комунікативний, емоційно-вольовий і мотиваційний потенціал студентів, сприяє розвитку комунікативних й організаторських умінь. Технологія формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів з використанням тренінгових вправ як складових різних типів тренінгів має ґрунтуватися на механізмах забезпечення зворотного зв'язку й перетворення свого "Я" через самопізнання і саморозкриття. З метою

забезпечення ефективності тренінгового навчання у формуванні організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів доцільними є створення інфраструктури тренінгової діяльності у ВНЗ, а також організаційно-методичне, матеріально-технічне та інше забезпечення проведення тренінгів із майбутніми вчителями.

Зазначимо, під час реалізації нашої науково-дослідної роботи були використані всі види педагогічної взаємодії, що становлять основу інтерактивного навчання: "студент – викладач", "група студентів – викладач", "група студентів – студент", "студент – електронний освітній ресурс". Серед інтерактивних методів широко використовуються мозковий штурм, мікрофон, коло ідей, робота в малих групах, займи позицію, прес-метод, акваріум, подорож, рольові ігри та ін. У контексті нашого дослідження мета використання інтерактивних технологій – зміна моделей поведінки майбутніх учителів початкових класів. Таким чином, аналізуючи свої реакції і реакції партнера, майбутній педагог змінює свою модель поведінки й усвідомлено засвоює нові норми діяльності, що дозволяє розглядати конструювання та впровадження інтерактивних технологій як процес інтерактивного виховання.

Використані джерела

1. Левина М.М. Технологии профессионального педагогического образования: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: ИЦ "Академия", 2001. – 272 с.
2. Тьюторское сопровождение учителей начальной школы в условиях внедрения ФГОС [Електронний ресурс]. – URL: 33.07.2014 <<http://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/obshchepedagogicheskie-tehnologii/tyutorskoe-soprovozhdenie-uchiteley-nachalnoy>>. – Загол. з екрану. – Мова рос.

Tereshchenko A.

INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN SHAPING THE ORGANIZATIONAL CULTURE OF THE FUTURE TEACHER OF PRIMARY SCHOOL

The article discusses the use of interactive technologies as part of the new requirements for training primary school teacher and interactivity matter how organized cognitive activity that has a pronounced social orientation. The construction process of training future elementary school teacher in higher education using technologies of online learning contributes to strengthening the organizational culture of the students, the growth of professional competence of future teachers, their satisfaction with their own activities, the formation of the capacity for personal and professional self-development and the positive dynamics of the results of the educational process that reflect the interim results of our research and experimental work. And investigated their reactions and reaction partner, in which the future teacher changes his pattern of behavior and consciously assimilate new standards activities that can be considered design and implementation of interactive technologies as a process of interactive education. Indicated on particular importance are becoming active learning methods, including prominent place occupied trainings. The author notes that technology education and training occupy a special place in society and culture transmission of human culture. They realize the potential direct impact on personal development and evolutionary culture of society. Development of general and pedagogical culture is as inseparable as the development of the individual and society. This article assumes that the problems of teacher culture Transformation particularly important problem of balance of professional education and training of the individual. Teaching science is designed to play and develop a culture based on unity of material and spiritual. This pedagogical transformation of culture is realized through a combination of methodological and technological infrastructures.

Key words: *organizational culture, interactivity, technology education.*

Стаття надійшла до редакції 02.02.2016